

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/9/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8511200064
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8511200064.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Jany Burešovej v právnej veci žalobcu Orange Slovensko, a.s., so sídlom Prievozská 6/A, 821 09 Bratislava, IČO: 35 697 270, zast. Mgr. Martin Katriak, advokát, Dr. Vladimíra Clementisa 10, Bratislava, proti žalovanej F. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX/XX, Q. K., v konaní o zaplatenie 847,20 eur s 9% ročným úrokom z omeškania od 28.08.2009 do zaplatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 5C/18/2011-54 zo dňa 12.10.2011 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 349,29 eur s 9% ročným úrokom z omeškania od 28.08.2009 do zaplatenia v 50,- eur mesačných splátkach, počnúc dňom 01.12.2011 vždy do 30. dňa toho - ktorého mesiaca pod stratou výhody splátok pri nezaplatení jedinej splátky.

V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa §§ 39; 48; 53 ods. 1, ods. 4 písm. k); 54 ods. 1; 457 Občianskeho zákonníka a aplikoval Smernicu Rady 93/13/EHS.

Konštatoval, že na základe ním zisteného skutkového stavu žalobe čiastočne vyhovel.

Žalobca sa domáhal plnenia zo zmluvy, a to zaplatenia ceny za poskytnuté služby v zmysle uzavretých zmlúv o pripojení a VOP poskytovaných verejnými elektronickými komunikačnými službami, prostredníctvom verejnej telefónnej siete spoločnosti Orange, a.s., podľa ktorých je povinný účastník platiť cenu za poskytnuté služby. V časti o zaplatenie ceny služieb, žalovaná nenamietala žiadnu okolnosť, ktorá by spochybňovala túto pohľadávku žalobcu na zaplatenie ceny telekomunikačných služieb. Žalobca služby dodal, žalovaná ich prijala a do vyhlásenia rozsudku za ne zaplatila. Súd prvého stupňa preto nepodrobil súdnej kontrole cenu služieb, pretože cena bola jasne a zrozumiteľne dohodnutá a z úradnej moci súd nezistil ani iné okolnosti, ktoré by indikovali vadu právneho úkonu v časti ceny služieb. V časti zaplatenia ceny za dodané služby súd žalobe vyhovel, pretože žalovaná ako

dĺžníčka má povinnosť splatný záväzok - t.j. cenu za služby zaplatiť a súd prvého stupňa z tejto ceny služieb priznal žalobcovi aj úroky z omeškania, pretože žalovaná sa dostala do omeškania s plnením tohto záväzku uplynutím dodatočnej lehoty na plnenie uvedenej vo výzve na zaplataenie dĺžnej sumy, t.j. nasledujúcim dňom po uplynutí tejto lehoty, a to od 28.8.2009 do zaplataenia. Úrok z omeškania v tom čase bol 9 % (1% diskontná sadzba určená ECB + zvýšená o 8 % percentuálnych bodov).

Cenu služby a úrok z omeškania povolil súd prvého stupňa žalovanej splácať v 50,- eur mesačných splátkach od 01.12.2011 vždy do 30. dňa toho - ktorého mesiaca pod stratou výhody splátok pri nezaplataení jedinej splátky s prihliadnutím na sociálne pomery žalovanej.

V časti nároku žalobcu na zaplataenie zmluvnej pokuty vo výške 497,91 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 28.08.2009 do zaplataenia súd prvého stupňa žalobu zamietol z dôvodu neprijateľnosti článku IV. dodatku k zmluve o pripojení na S IM kartu s prideleným telefónnym číslom XXXXXXXXXX uzavretom dňa 09.07.2008, ale tiež aj z dôvodu odstúpenia žalobcu od zmluvy o pripojení a jej dodatku dňom 27.08.2009.

Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa ustanovenia § 142 ods. 2 O.s.p., pričom konštatoval, že žalobca aj žalovaná boli v konaní čiastočne úspešní. Žalobca bol čiastočne úspešný v časti zaplataenia ceny za poskytované služby vo výške 349,29 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 28.8.2009 do zaplataenia. Žalovaná bola tiež čiastočne úspešná v časti zaplataenia zmluvnej pokuty vo výške 497,91 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania od 28.08.2009 do zaplataenia. Žalobca si trovy konania uplatňoval, žalovaná si trovy konania neuplatňovala. Súd prvého stupňa na základe čiastočného úspechu obidvoch účastníkov konania rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku, a to proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (t. j. v čati zmluvnej pokuty) a proti výroku o trovách konania podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca.

Namietal, že právny názor súdu prvého stupňa, týkajúci sa uplatneného nároku na zaplataenie zmluvnej pokuty, je nesprávny. Sankcia za nedodržanie riadneho plnenia si povinností bola v danom prípade vyvážená výhodami spotrebiteľa, ktoré získal pri uzatváraní dodatku. Dojednanie zmluvnej pokuty, ako zabezpečovacieho inštitútu v zmluvných vzťahoch, je plne v súlade s platným právom. Žalobca jasne a zrozumiteľne uviedol, že hneď po uzavretí dodatku poskytol žalovanej ako účastníčke telekomunikačnej služby zlacnený mobilný telefón a žalovaná sa zaviazala, že zotrvá v zmluvnom vzťahu so žalobcom po dohodnutú dobu. Dôvodom uzatvorenia dodatku bola pre žalovanú možnosť získať za veľmi výhodnú cenu mobilný telefón, za ktorý by v prípade kúpy v rámci maloobchodných cien musela zaplatiť omnoho vyššiu cenu, a to za jednej podmienky, že v rámci dohodnutej viazanosti bude využívať služby, dohodnuté v zmluve, poskytované žalobcom a za tieto služby bude riadne a včas uhrádzať cenu. Pre porušenie tejto podmienky bola dohodnutá ako sankcia zmluvná pokuta. Súd prvého stupňa sa pritom vôbec nezaoberal tým, že daný mobilný telefón si mohla žalovaná kúpiť aj bez hrozby sankcie. Ak nechcela byť viazaná hrozbou sankcie v takejto výške, mohla si vybrať lacnejší mobilný telefón tiež za symbolickú cenu, s ktorým by bola spojená zmluvná pokuta v nižšej sume. Možnosť voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok podľa vlastných možností a podmienok bola zabezpečená individuálnosť dohody medzi žalobcom a žalovanou. Žalovaná si musela byť vedomá, že s hodnotu vybraného telefónu stúpa aj výška zmluvnej pokuty, ktorá zabezpečuje plnenie povinností. Pri posudzovaní podmienky, ktorá bola v dodatku uvedená na základe individuálneho rozhodnutia spotrebiteľa, je aplikácia ustanovení o neprijateľných podmienkach vylúčená. Z porušenia zmluvnej povinnosti nie je možné vyvodzovať práva pre spotrebiteľa a poskytovať mu neprimeranú ochranu s paušálnym zamietnutím platenia zmluvnej pokuty. Žalovaná v čase uzavretia dodatku nebola obmedzená vo svojich právach a povinnostiach a musela si byť vedomá toho, že ak chce mobilný telefón za výhodnú cenu, vznikne jej povinnosť platiť mesačné poplatky. Bolo by v rozpore so zákonom a zmluvným dojednaním, ak by žalovaná zmluvnú pokutu nemala platiť.

Na základe uvedeného žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti zmenil tak, že zaviazže žalovanú na zaplataenie sumy 497,91 eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 497,91 eue od 28.08.2009 do zaplataenia a prizná žalobcovi náhradu trov konania vo výške 199,36 eur,

pozostávajúcich zo zaplateného súdneho poplatku za návrh vo výške 50,50 eur, súdneho poplatku za odvolanie vo výške 29,50 eur a trov právneho zastúpenia celkom vo výške 119,36 eur.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci svojich kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnuté výroky rozsudku súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré im predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ustanovením § 214 ods. 1, 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 11.06.2012 o 11,45 hod. a zistil, že odvolanie žalobcu v napadnutej časti nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa ods. 3 citovaného zákonného ustanovenia, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa odseku 4 citovaného zákonného ustanovenia, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa ods. 3 citovaného zákonného ustanovenia, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa ods. 4 citovaného zákonného ustanovenia, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa ustanovenia § 153 ods. 4 O.s.p., ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve 16ab) alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Predmetom odvolacieho konania je zaplatenie zmluvnej pokuty a trov konania.

Zmluva uzavretá medzi žalobcom a žalovanou je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, na ktorú sa vzťahujú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Z ustanovenia § 544 Občianskeho zákonníka vyplýva, že účastníci si môžu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím inštitútom a

vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi v prípade, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť a súčasne je sankciou, postihujúcou toho, kto povinnosť porušil.

Vychádzajúc z odvolacích námietok žalobcu, odvolací súd konštatuje, že žalobca v priebehu konania, a to ani pred súdom prvého stupňa a ani v rámci odvolacieho konania, nepreukázal, že žalovaná ako spotrebiteľka mala reálnu možnosť voľby a prispôsobenia si zmluvných podmienok pri výbere produktu žalobcu podľa vlastných možností a podmienok. Žalobca teda napriek svojim argumentom nepreukázal, že by v danom prípade bola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi ním a žalovanou, kedy by žalovaná ako spotrebiteľka mala možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok.

Zmluvná pokuta je zjavne v štandardnej formulárovej zmluve. Podľa názoru odvolacieho súdu existuje dôvodný predpoklad, hraničiaci s istotou, že vzhľadom na množstvo spotrebiteľov by žalobca sotva zvládol s takýmto množstvom spotrebiteľov osobitne vyjednávať prostredníctvom svojich zamestnancov všetky zložky zmluvy a sotva by uveril, že žalobca už vopred predvídal, že žalovaná bude súhlasiť so zmluvnou pokutou pre prípad porušenia zmluvných povinností v žalobcom určenej výške. Preto podľa odvolacieho súdu žalobca zmluvnú pokutu predformuloval do Dodatku.

Žalobca, napriek svojmu tvrdeniu, nepreukázal, že by v danom prípade bola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, čím neunesol dôkazné bremeno. Osobitné vyjednanie zmluvnej podmienky totiž znamená, že spotrebiteľ si osobitne vymieňuje nejakú zmluvnú klauzulu, ktorá má pre neho osobitný význam, čo v prejednávanej veci žalobca nepreukázal.

Žalobca si v danom prípade zmluvnou pokutou zabezpečoval záväzok žalovanej zotrvať v zmluvnom vzťahu po určenú dobu, v zmysle Dodatku k zmluve, 24 mesiacov. Pre prípad porušenia povinnosti s následkom odstúpenia od zmluvy bola v zmysle Dodatku k Zmluve o pripojení č. zmluvy A1445616 dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 497,91 eur (15 000,- Sk).

Odvolací súd k dôvodom zamietnutia nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty dopĺňa, že „dojednanie“ o zmluvnej pokute požadovalo od žalovanej zaplatiť túto v plnej výške pri porušení akejkolvek povinnosti, čo vyplýva z formulácie čl. 2.5 v Dodatku:

„ ... najmä ale nielen nezaplatenie splatnej ceny ...“.

Odvolací súd dáva žalobcovi do pozornosti, že dotknutá zmluvná podmienka už bola súdom určená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti. Cieľom tohto určenia bolo, aby sa žalobca zdržal používania tejto podmienky vo vzťahu ku všetkým spotrebiteľom, na ktorých majú takto dojednané zmluvné podmienky priamy dosah a môžu ich rovnako poškodiť (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/91/2011 zo dňa 24.04.2012).

V súlade s platným právom je možné dojednať zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, a to so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti dotknutého právneho úkonu. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je síce zákonom limitovaná, nemôže však byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ustanovení § 3 Občianskeho zákonníka, teda nemôže byť v rozpore so dobrými mravmi.

Správne postupoval súd prvého stupňa, ak v prípade, že takéto dojednanie preskúmaval, bral do úvahy aj ostatné podmienky a okolnosti, za ktorých bola zmluva uzavretá. Odvolací súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého za rozhodujúce pre vyslovenie záveru o neprijateľnosti podmienok uvedených v zmluvách je potrebné považovať aj tú skutočnosť, že dojednané zmluvné pokuty zaväzovali žalovanú k jej zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, teda 24 mesiacov. To znamená aj v prípade, ak by si žalovaná plnila svoju povinnosť do času krátko pred uplynutím doby viazanosti, bola by povinná zmluvnú pokutu zaplatiť v plnej výške. Žalobca teda nerozlišoval čas, po

ktorý spotrebiteľ plnil, a ktorý zostával do konca doby viazanosti. Spotrebiteľ by bol viazaný rovnakou zmluvnou pokutou bez ohľadu na obdobie, za ktoré povinnosť porušil.

Vo vzťahu k argumentu žalobcu, že žalovaná si mohla vybrať telefón na základe svojich možností, schopností a potrieb, napr. za riadnu maloobchodnú cenu bez akejkoľvek hrozby sankcie, odvolací súd uvádza, že týmto žalobca jednak sám potvrdzuje, že ani v danej veci nebola zabezpečená voľba a prispôsobenie si zmluvných podmienok podľa vlastných možností, a teda že nebola jednoznačne zabezpečená individuálnosť dohody medzi účastníkmi, kedy spotrebiteľ má možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok a zároveň takýto argument žalobcu považuje za neprijateľný (ak nie absurdný) v tom smere, že spotrebiteľ bude nútený vyberať, to znamená uskutočňovať voľbu medzi produktmi v závislosti od toho, s akou zmluvnou pokutou sú späté, t. j. jednostranne vopred určené dodávateľom.

Tak, ako vyplýva z napadnutého rozhodnutia, žalobcovi bolo priznané právo na zaplatenie poplatkov za služby. Vo vzťahu k neplatnej zmluvnej podmienke, týkajúcej sa zmluvnej pokuty, však žalobca nemôže očakávať poskytnutie ochrany a priznanie nároku tam, kde konal v rozpore s právom. Pokiaľ žalobca ako dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a požadovaná sankcia je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná. Ustanovenia § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka sú vyjadrením snahy, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi.

Zmluvné podmienky dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve sa môžu odchyliť od podmienok upravených v Občianskom zákonníku len v prospech spotrebiteľa. Akákoľvek dohoda v spotrebiteľskej zmluve, ktorá zhoršuje postavenie spotrebiteľa, alebo ktorou sa spotrebiteľ vopred vzdáva svojich práv, nie je možná. Spotrebiteľské zmluvy by mali byť vyvážené a nemožno akceptovať, aby spotrebiteľ mal menej práv ako dodávateľ.

V súlade s uvedeným preto odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd správne vyhodnotil za neprijateľnú podmienku nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty v sume spolu 497,91 eur, a pre ktorú nepriznal žalobcovi právo na jej zaplatenie.

Záver súdu prvého stupňa o neprijateľnosti zmluvnej podmienky - zmluvnej pokuty je správny, preto je správne aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, týkajúce sa určenia, že zmluvná podmienka, uvedená v bode 2.5 Dodatku k zmluve o pripojení, je ako neprijateľná neplatná. Súd prvého stupňa totiž v tomto smere správne postupoval tak, ako mu to ukladá citované ustanovenie § 153 ods. 4 O.s.p.

Správne je i rozhodnutie vo výroku o trovách konania. I podľa názoru odvolacieho súdu prichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 142 ods. 2 O.s.p. Žalobca mal v konaní len čiastočný úspech, čiastočný úspech (možno i väčší ako žalobca) mala v konaní žalovaná.

Na základe uvedeného preto odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobca v odvolacom konaní úspech nemal a žalovanej v jeho priebehu žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.